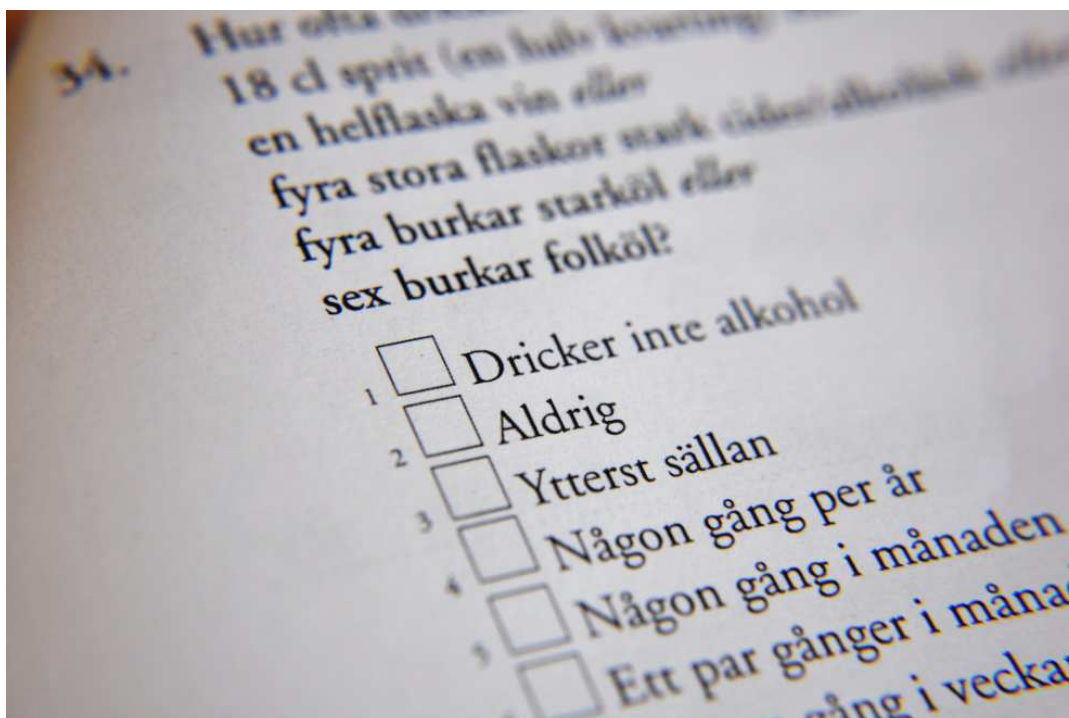

STOCKHOLMSENKÄTEN 2012

HÄGERSTEN-LILJEHOLMEN

Elevundersökning i årskurs 9 och gymnasieskolans år 2

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund	3
Stockholmsenkäten 2012.....	3
Droger och spel.....	3
Tobaksbruk.....	3
Alkoholkonsumtion.....	5
Narkotika och andra droger.....	6
Brottslighet och utsatthet för brott	7
Brott och utsatthet	7
Trygghet	8
Skola och fritid	8
Skola.....	8
Fritid.....	9
sammanfattning	10

BAKGRUND

Stockholmsenkäten är en undersökning om ungdomars förhållanden, normbrott och avvikande beteenden som utförs vartannat år sedan ett tiotal år tillbaka. Undersökningen genomförs i samtliga klasser i grundskolans årskurs 9 och 2 i gymnasiet. Friskolor deltar frivilligt, men i stor omfattning. Deltagande högstadieskolor inom Hägersten-Liljeholmen är på grundskolenivå Aspuddens skola, Blommenbergsskolan, Fruängensskolan, Kunskapsskolan i Fruängen, Mälarhöjdens skola och Västbergaskolan. För att se enskilda skolors resultat hänvisas till respektive skola. Flera gymnasieskolor belägna inom området deltog men noteras bör att gymnasieeleverna som bor inom stadsdelsområdet går i många olika gymnasieskolor spridda över staden. Sammanlagt deltog 651 elever som bor inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde, 378 från år 9 samt 273 från år 2 i gymnasiet. Antalet flickor var 328 och antalet pojkar 323. I början av enkäten får de svarande fylla i vilket stadsdelsområde de bor i. Hägersten-Liljeholmen förtydligas där till Fruängen, Hägerstensåsen, Mälarhöjden, Västertorp, Hägersten, Aspudden, Gröndal, Liljeholmen, Midsommarkransen samt Västberga. Det finns däremot ingen möjlighet att markera någon av de enskilda stadsdelarna varför resultatet bara kan utläsas per stadsdelsområde.

STOCKHOLMSENKÄTEN 2012

Det finns flera positiva resultat i 2012 års stockholmsenkät. Bland annat visar resultatet på ett minskat tobaksbruk hos ungdomar i Stockholm. En allt större andel unga väljer bort alkohol. Drygt 10 000 elever i grundskolans årskurs 9 och i gymnasiets år 2 har deltagit i enkäten.

Andelen pojkar i årskurs 9 som använt narkotika någon gång har minskat sedan förra mätningen. I övriga grupper är nivåerna oförändrade eller något minskade jämfört med 2010 års undersökning.

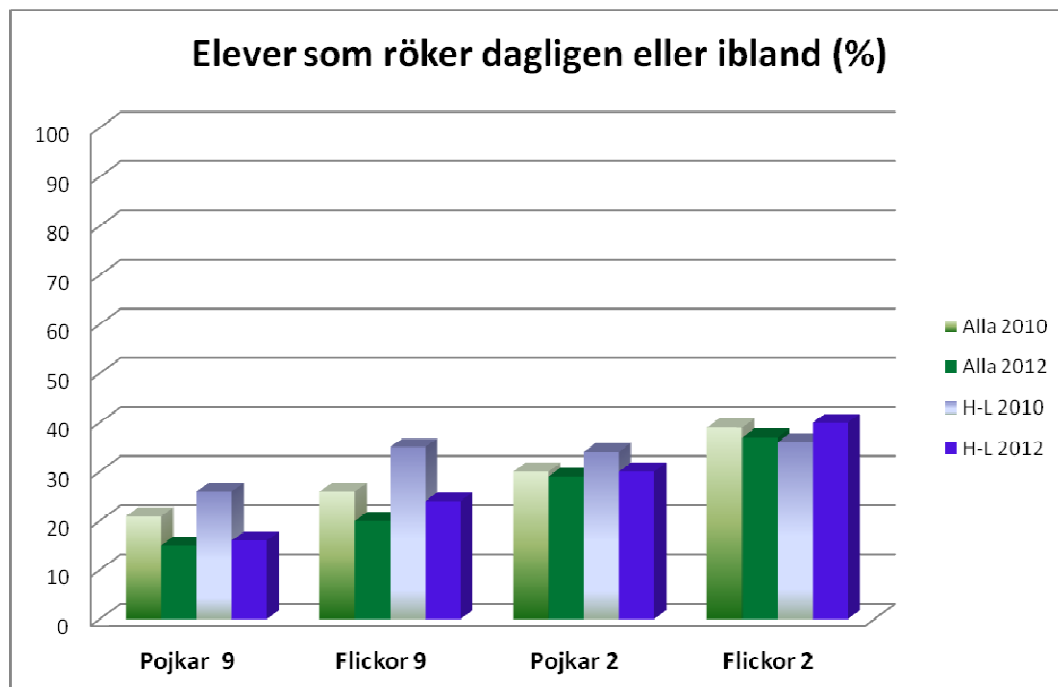
Det tycks också vara något lägre rapporterad brottslighet bland unga pojkar. Det är också värt att notera att det är pojkar i årskurs 9 som står för huvuddelen av den positiva utvecklingen.

DROGER OCH SPEL

Tobaksbruk

Här redovisas resultaten för Hägersten-Liljeholmens elever och stadens alla elever samt 2012 och 2010 års resultat i jämförelse. Eleverna i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde röker i större utsträckning än sina jämnåriga i staden som helhet men skillnaderna har minskat. Flickorna i 9:an i Hägersten-Liljeholmen toppade rökning i hela

staden i förra mätningen och den årskullen flickor lyser igenom i denna mätning också dock ligger Södermalm, Kungsholmen och Östermalm högre.

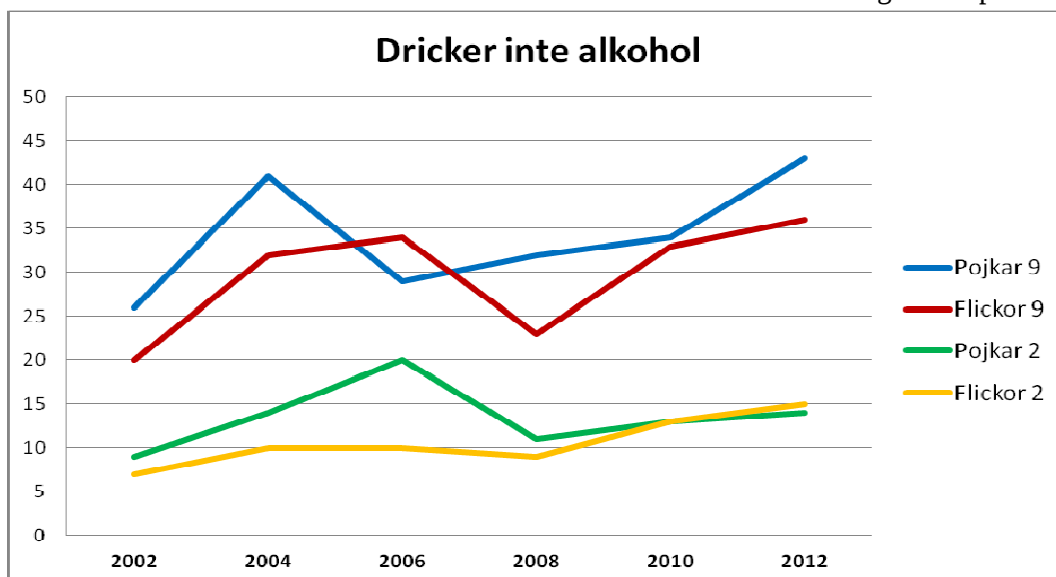
Figur 1. Elever i årskurs 9 och 2 som svarat att de röker dagligen eller ibland i Hägersten-Liljeholmen samt i Stockholms stad som helhet redovisat i procent

I enkäten frågas om huruvida de elever som använder tobak, köper sina cigaretter eller sitt snus själva i butik. I Hägersten-Liljeholmen gör eleverna det i mindre utsträckning än i andra områden, 38 % av flickorna vilket är bättre än 9 andra stadsdelar och 47 % av pojkarna vilket är betydligt bättre än Stockholmsgenomsnittet.

Den höga nivån av tobaksanvändning är oroande med tanke på tobakens negativa påverkan på hälsan på kort och lång sikt. Rökning medför också en ökad risk för hög alkoholkonsumtion, narkotikabruk och annat antisocialt beteende. Åldersgränsen för att köpa tobak är 18 år, de svarande i årskurs 9 är 15-16 år och utan mognad att ta ansvar för sina val. Det är enligt tobakslagen den vuxna befolkningens ansvar att skydda barn och ungdomar från tobak och dess skadeverkningar. Stadsdelsförvaltningen ansvarar för tillsynen av tobaks och folkölsförsäljningen inom detaljhandeln, vilken utförs av fältassistenter och preventionssamordnaren tillsammans och i samarbete med Skärholmens närpolisgrupp. Fältassistenter prioriterar att delta på föräldramöten i skolorna då de informerar och har dialog om drogfrågor. Ungdomsgårdarna och de verksamheter fältassistenter ordnar med ungdomar är tobaksfria. I verksamheterna har man rutiner för agerande vid överträdelser och när vårdnadshavare kontaktas.

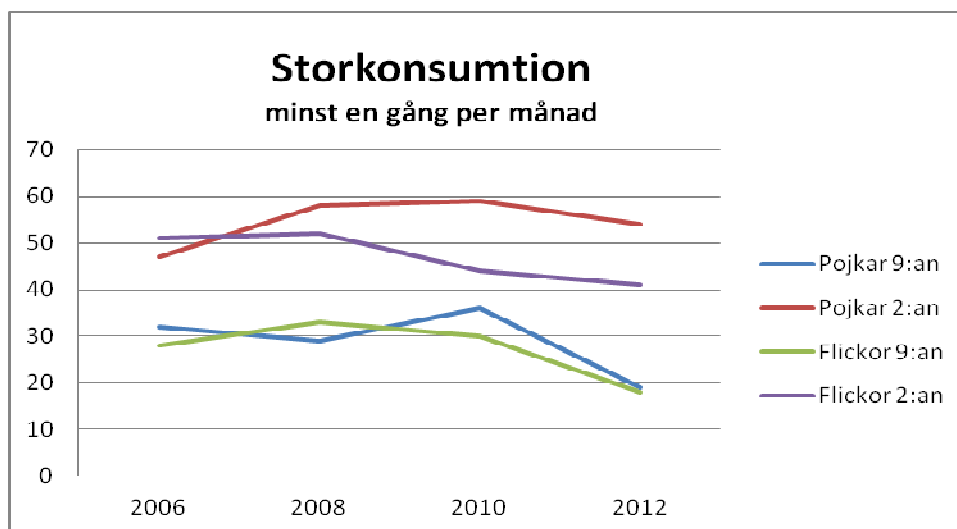
Alkoholkonsumtion

Alkoholkonsumtionen har generellt sett minskat i 2012 års mätning och så även i Hägersten-Liljeholmen. Andelen som uppger att de inte dricker alkohol har svajat fram och tillbaks under de senaste tio åren men tendensen de senaste tre mätningarna är positiv.

Figur 2. De elever som på frågor om alkoholkonsumtion kryssat i alternativet dricker inte alkohol, svaren i % av de elever som besvarat enkäten.

Även storkonsumtionen minskar och i synnerhet bland eleverna i 9:an. Hägersten-Liljeholmens resultat ligger över genomsnittet och i stort sett på samma nivå som innerstaden.

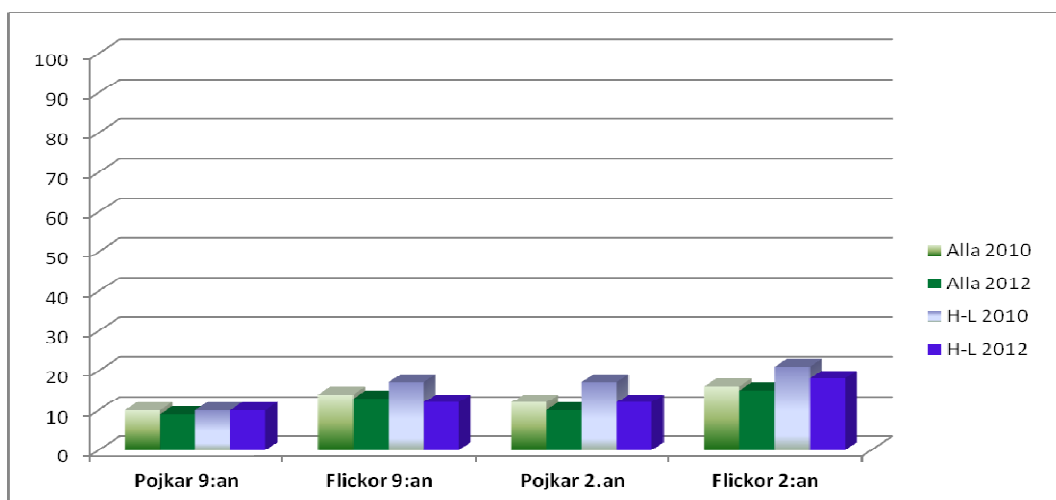

Figur 3. De elever som uppger att de minst en gång i månaden dricker 4-5 standardglas. Dvs alkohol motsvarande 18 cl starksprit. (% av de elever som besvarat enkäten)

Eleverna får huvudsakligen tag på alkohol från kamrater eller kamraters syskon. Elever som får alkohol av sina föräldrar med lov är i 9:an 5 % i 2:an på gymnasiet 12 % vilket är en minskning i båda grupperna. I tidigare mätningar har föräldrarna i vårt område i större

utsträckning bjudit sina tonåringar på alkohol än Stockholmsgenomsnittet men så är det inte längre. Man vet att en restriktivitet från föräldrars sida gentemot kombinationen tonåringar och alkohol har en dämpande effekt på alkoholkonsumtionen.

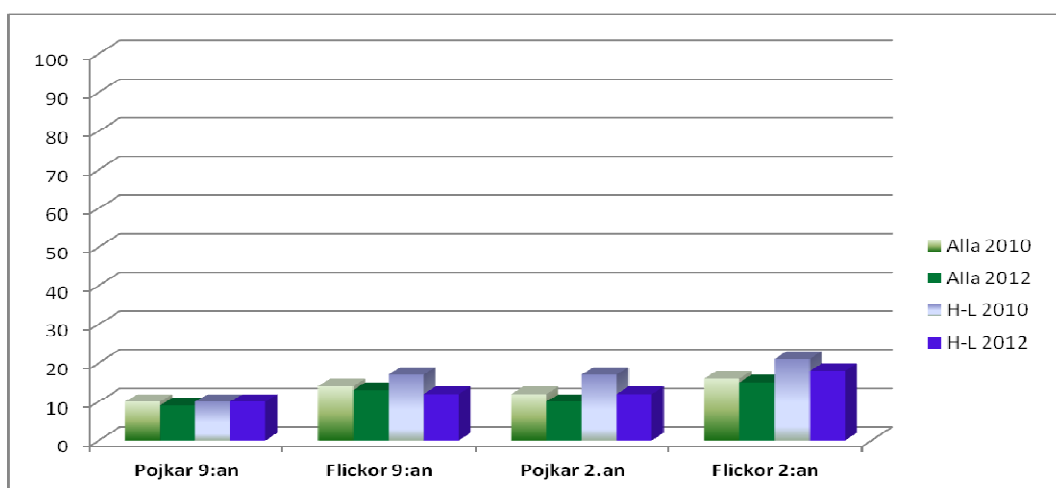
I Hägersten-Liljeholmen brukar alkoholkonsumtionen generellt i alla åldersgrupper ligga högre än i Stockholm som helhet. Ett förhållande som ger utslag så att eleverna i högre utsträckning brukar uppge att någon i familjen dricker för mycket. I år har även dessa värden förbättrats och våra flickor i årskurs 9 ligger under genomsnittet.

Figur 4. Elever som tycker att någon i deras familj dricker för mycket i % av alla svarande.

Narkotika och andra droger

Andelen elever som uppger att de någon gång testat narkotika har som helhet minskat. Våra flickor i 9:an ligger till och med under genomsnittet för staden.

Figur 5. De elever som svarat att de använt narkotika någon gång i % av alla svarande

Av de elever som använt narkotika handlar det till 95 % om cannabis. Ungefär 5 % anger att de sniffat någon gång. Avseende att ha satsat pengar på spel eller köpt lotter det senaste året ligger våra pojkar på gymnasiet näst högst i staden 35% men endast 19 % mot 30 % i hela staden av dem som spelat säger sig upplevt problem med sitt spelande. Förhållandet är liknande men inte lika kraftigt för pojkarna i 9:an. Flickorna ägnar sig i liten grad åt spel jämfört med pojkarna och med resten av flickorna i staden.

BROTTLIGHET OCH UTSATTHET FÖR BROTT

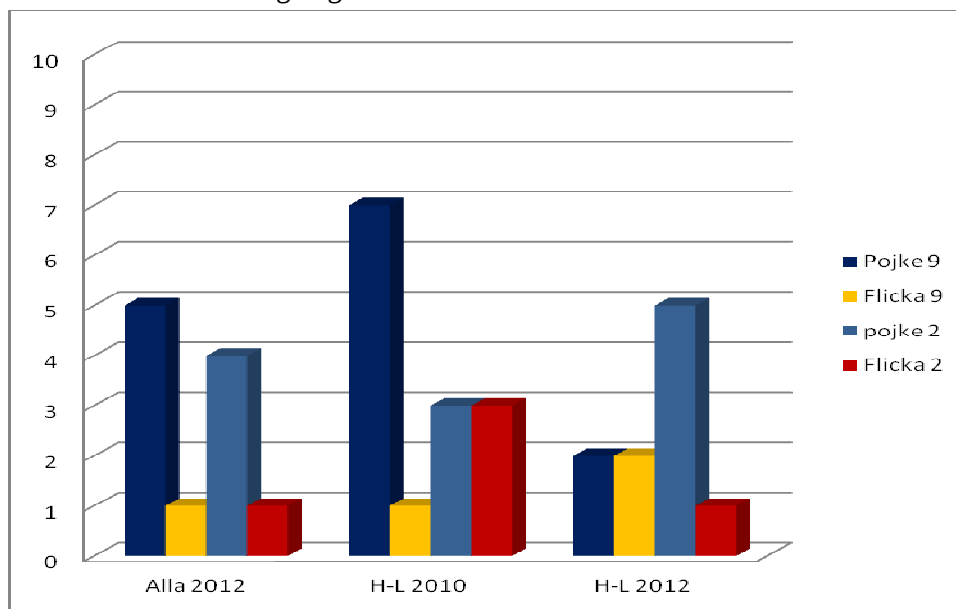
Brott och utsatthet

När det gäller egen brottslighet är det vanligaste brotten bland både flickor och pojkar att tjuvåka med kollektivtrafik, snatteri, skadegörelse och klotter. Bland pojkarna har det skett en kraftig minskning.

	Pojkar 9:an	Flickor 9:an	Pojkar 2.an	Flickor 2:an
Snatteri	21 % (-12)	22 %	17 % (-4)	7 % (-6)
Skadegörelse	27 % (-8)	10 % (-2)	25 % (-1)	6 % (+1)
Klotter	20 % (-2)	11 % (+1)	12 % (-8)	7 % (+1)

Figur 6. Resultatet från 2012 med förändringen sedan 2010 inom parentes.

Andelen elever som begått grövre brott har också minskat.

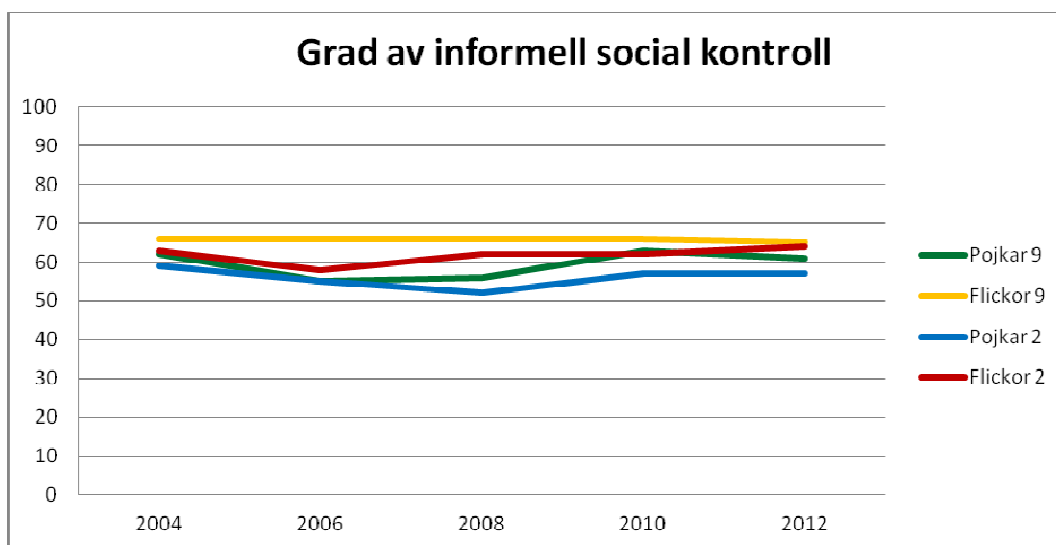
Figur 7. Fråga om eleven tvingat någon ge ifrån sig pengar, mobiltelefon eller något annat värdefullt (i klartext räknas det som personrån) under de senaste 12 månaderna, redovisat i %.

Här syns en ökning bland pojkarna på gymnasiet, men det rör sig om samma årskull som toppade med 7 % i 2010 års mätning. Flickorna i 9:an ökar från 1 till 2 % men det är så

små siffror att det inte går att bedöma som relevanta. Andelen elever som blivit rånade visar totalt en nedåtgående trend i Hägersten-Liljeholmen.

Trygghet

I undersökningen finns frågor om trivsel och social kontroll och om hur trygg man känner sig kvällstid. Både på gymnasienivå och i 9:an tycker eleverna att graden av informell kontroll är bättre, graden av ordningsproblem är lägre och eleverna känner sig tryggare om de går ut ensamma sent om kvällen än genomsnittet för Stockholm i helhet.

Figur 7. Index baserat på instämelse med: Om en vuxen såg mig göra något olagligt i mitt bostadsområde skulle nog mina föräldrar få reda på det; Vuxna skulle ingripa om någon helt öppet försökte sälja narkotika till ungdomar; Vuxna skulle ingripa om det blev ett slagsmål framför mitt hus; Om jag blev rånad på en allmän plats i bostadsområdet skulle vuxna ingripa

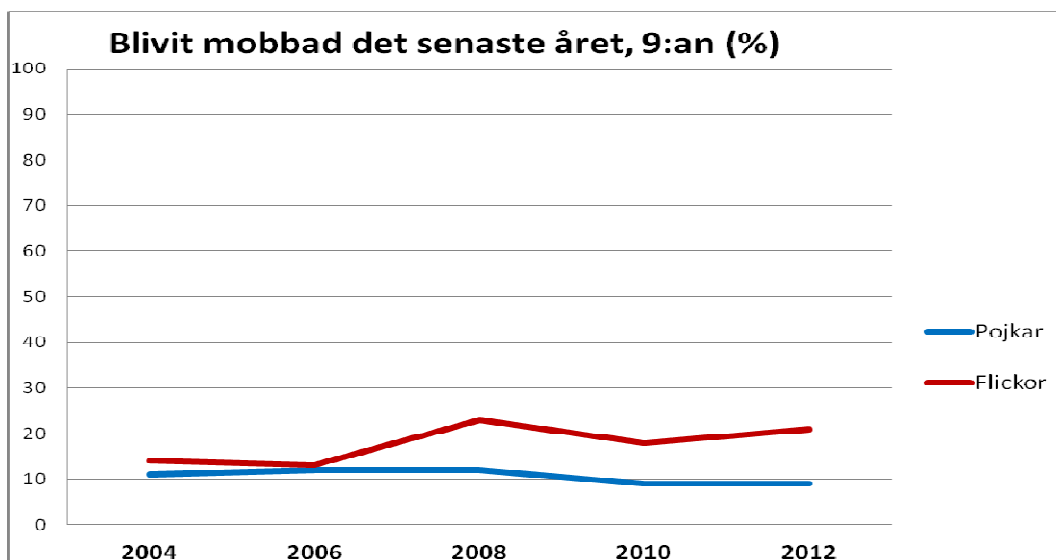
Över tid ligger nivån förhållandevis stabil. Det kan sättas i förhållande till den omvandling stadsdelsområdet erfarit under perioden med en kraftig nybyggnation med tillhörande befolkningsökning och ett nytt stort shoppingcentrum. Detta är omständigheter som skulle ha kunnat påverka den sociala kontrollen negativt men så har inte skett.

SKOLA OCH FRITID

Framgång i skolan är en viktig faktor för att lyckas som vuxen på samma sätt som misslyckande i skolan försvårar möjligheterna senare i livet. Likväl är det en framgångsfaktor att ägna sig åt strukturerade och ledarledda fritidssysselsättningar.

Skola

I Hägersten-Liljeholmen trivs pojkarna i 9:an bättre i skolan än genomsnittet i Stockholm 93 % mot 91 % men flickorna trivs i mindre utsträckning 85 % mot 88 %. Skolk och fuskat på prov ligger på en genomsnittlig nivå.

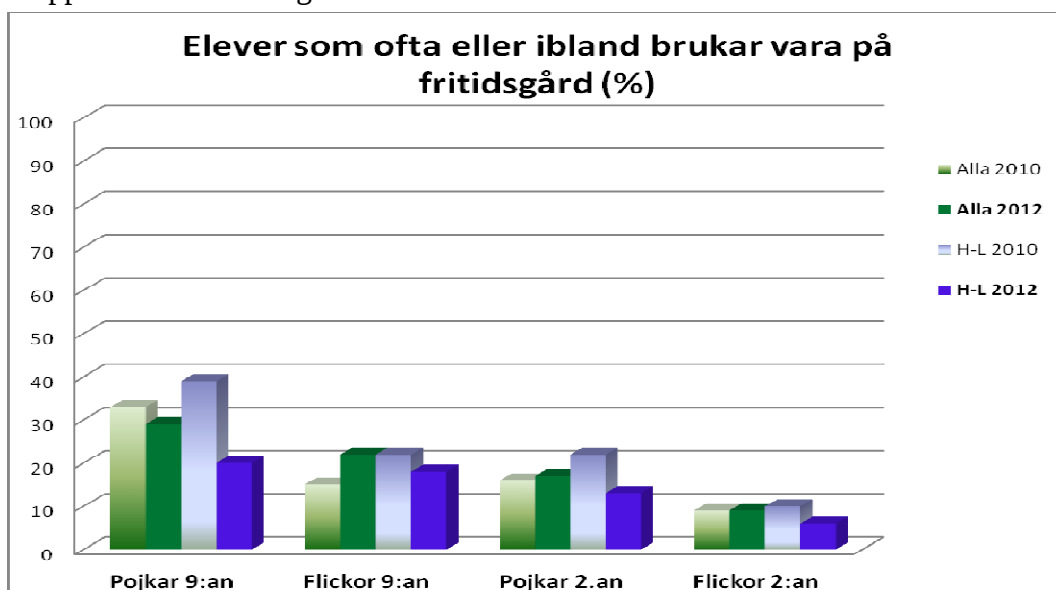

Figur 7. Elever som känt sig mobbade i skolan det här läsåret.

Avseende mobbing är utvecklingen oroande. Från att pojkar och flickor legat på en ganska jämn nivå så uppger sig flickorna stabilt i ungefär dubbelt så hög grad blivit mobbade det senaste året. Flickorna ligger på 21 % och pojkarna på 9 %.

Fritid

Av eleverna i Hägersten-Liljeholmen deltar 76 % av pojkarna och 62 % av flickorna i 9:an i någon ledarledd fritidsaktivitet eller träning, i gymnasiet sjunker andelen något framför allt bland pojkarna till 61 % men även bland flickorna till 58 %. Mönstret ser liknande ut i resten av stadsdelarna även om våra pojkar ligger i topp och flickorna något under snittet.

Figur 9. Elever som ofta eller ibland brukar vara på fritidsgård eller träffpunkt.

Tidigare har högre andel av eleverna går på ungdomsgårdarna i Hägersten-Liljeholmen än i staden som genomsnitt. I mätningen 2012 ä det tvärt om. Under tiden mellan mätningarna har tre av våra fem ungdomsgårdar bytt lokaler vilket kan vara en förklaring.

SAMMANFATTNING

Tonåringarna i Hägersten-Liljeholmen ligger genomgående på en hög konsumtions nivå i jämförelse med resten av staden vad gäller tobak, alkohol och andra droger. Det finns en belagd samvariation mellan de tre drogvarianterna. Sammantaget noteras en svagt nedåtgående tendens avseende tobak, alkohol och narkotika. En större andel av föräldrarna till eleverna än i Stockholm som helhet har restriktiva bjudvanor. Andelen elever som tycker att någon i familjen har en för hög alkoholkonsumtion har minskat.

Avseende brottslighet och utsatthet för brott skiljer inte eleverna i Hägersten-Liljeholmen ut sig från omgivande stadsdelar. Eleverna känner sig tryggare än genomsnittet för staden.

Pojkarna trivs bättre i skolan än genomsnittet och flickorna trivs något sämre. Eleverna i Hägersten-Liljeholmen går i lägre utsträckning på fritidsgård.

För ytterligare resultat samt för mer specifik information hänvisas till www.stockholm.se/utveckling där samtliga resultat fins att tillgå.